

Хомофобията и дискриминацията въз основа на сексуалната ориентация и половата идентичност

Резолюция на Европейския парламент от 4 февруари 2014 г. относно пътната карта на ЕС срещу хомофобията и дискриминацията въз основа на сексуалната ориентация и половата идентичност (2013/2183(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид член 2 от Договора за Европейския съюз,
- като взе предвид членове 8 и 10 от Договора за функционирането на Европейския съюз,
- като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално член 21 от нея,
- като взе предвид Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи,
- като взе предвид Препоръка CM/Rec(2010)5 на Комитета на министрите на Съвета на Европа до държавите членки относно мерките за борба срещу дискриминацията въз основа на сексуалната ориентация или половата идентичност, приета на 31 март 2010 г.,
- като взе предвид съобщението на Комисията, озаглавено „Стратегия за ефективно прилагане на Хартата на основните права от Европейския съюз“ (COM(2010)0573),
- като взе предвид доклада на Комисията за 2012 година относно прилагането на Хартата на основните права на ЕС (COM(2013)0271) и придружаващите го работни документи на службите на Комисията,
- като взе предвид предложението за директива на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация (COM(2008)0426) и своята позиция от 2 април 2009 г. относно това предложение¹,
- като взе предвид насоките за насърчаване и защита на упражняването на всички права на човека от страна на лесбийките, гейовете и бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните (ЛГБТИ) лица, приети от Съвета на Европейския съюз на неговото заседание от 24 юни 2013 г.,
- като взе предвид доклада на Агенцията на Европейския съюз за основните права от ноември 2010 г. относно хомофобията, трансфобията и дискриминацията въз основа на сексуалната ориентация и половата идентичност,
- като взе предвид резултатите от проучването относно лесбийките, гейовете, бисексуалните и транссексуалните лица в Европейския съюз, извършено от Агенцията на Европейския съюз за основните права и публикувано на 17 май

---

¹ ОВ С 137 Е, 27.5.2010 г., стр. 68.

2013 г.,

- като взе предвид становището на Агенцията за основните права от 1 октомври 2013 г. относно положението с равенството в Европейския съюз десет години след първоначалното прилагане на директивите за равенството,
  - като взе предвид своята резолюция от 24 май 2012 г. относно борбата срещу хомофобията в Европа¹,
  - като взе предвид своята резолюция от 12 декември 2012 г. относно положението на основните права в Европейския съюз (2010—2011 г.)²,
  - като взе предвид своята резолюция от 14 март 2013 г. относно засилването на борбата срещу расизма, ксенофобията и престъпленията от омраза³,
  - като взе предвид член 48 от своя правилник,
  - като взе предвид доклада на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи и становището на комисията по правата на жените и равенството между половете (А7-0009/2014),
- А. като има предвид, че Европейският съюз се основава на ценности като зачитане на човешкото достойнство, свобода, демокрация, равенство, принципите на правовата държава и зачитане на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства;
- Б. като има предвид, че при определянето и осъществяването на своите политики и дейности Европейският съюз се стреми да се бори срещу дискриминацията, основана на пол, раса или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация;
- В. като има предвид, че през юни 2013 г. Съветът на Европейския съюз прие стриктни насоки за насърчаване и защита на упражняването на всички права на човека от ЛГБТИ лица извън Европейския съюз и че той следва да гарантира, че те се ползват с ефективна защита в рамките на ЕС;
- Г. като има предвид, че Европейският съюз вече координира своите действия чрез цялостни политики в областта на равенството и недискриминацията чрез Рамковата стратегия за недискриминация и равни възможности за всички, в областта на равенството между половете чрез Стратегията за равенство между жените и мъжете 2010—2015 г., в областта на уврежданията чрез Европейската стратегия за хората с увреждания за периода 2010—2020 г. и по отношение на равенството на ромите чрез Рамката на ЕС за национални стратегии за интегриране на ромите до 2020 г.;
- Д. като има предвид, че в своята Стратегия за ефективно прилагане на Хартата на основните права от Европейския съюз Комисията отчете необходимостта от разработване на отделни политики относно определени специфични основни права въз основа на Договорите;

---

¹ ОВ С 264 Е, 13.9.2013 г., стр. 54.

² Приети текстове, P7_TA(2012)0500.

³ Приети текстове, P7_TA(2013)0090.

- Е. като има предвид, че в рамките на проучването относно ЛГБТ лица в ЕС от 2013 г. Агенцията на Европейския съюз за основните права констатира, че през годината, предхождаща годината, през която е извършено проучването, в целия ЕС едно от всеки две от анкетираните ЛГБТ лица се е чувствало обект на дискриминация или тормоз въз основа на своята сексуална ориентация, едно от всеки три лица е срещало дискриминация при достъпа си до стоки или услуги, едно от всеки четири е било обект на физическо насилие и едно от пет е било подложено на дискриминация в сферата на заетостта или професиите;
- Ж. като има предвид, че Агенцията за основните права отправи препоръка към ЕС и държавите членки да разработят планове за действие, които насърчават зачитането на ЛГБТ лица и защитата на техните основни права;
- З. като има предвид, че през май 2013 г. единадесет министри, отговарящи за въпросите на равенството¹, призоваха Комисията да изготви цялостна политика на ЕС по отношение на равенството на ЛГБТ лица и че десет държави членки² вече са приели или обсъждат подобни политики на национално и регионално равнище;
- И. като има предвид, че Европейският парламент е отправил десетократно искания за разработване на всеобхватен инструмент на Европейския съюз за равенство въз основа на сексуалната ориентация и половата идентичност;

Общи съображения

1. Строго осъжда всякаква дискриминация въз основа на сексуалната ориентация и половата идентичност и изразява дълбоко съжаление, че основните права на ЛГБТИ лица все още не се зачитат пълноценно във всички случаи в Европейския съюз;
2. Счита, че в Европейския съюз понастоящем липсва цялостна политика за защита на основните права на ЛГБТИ лица;
3. Отчита, че отговорността за защитата на основните права се носи съвместно от Комисията и държавите членки; призовава Комисията да използва своите правомощия в пълна степен, включително като улесни обмена на добри практики между държавите членки; призовава държавите членки да изпълнят своите задължения съгласно правото на ЕС и съгласно препоръката на Съвета на Европа относно мерките за борба срещу дискриминацията въз основа на сексуалната ориентация и половата идентичност;

Съдържание на пътната карта

4. Призовава Комисията, държавите членки и съответните агенции да работят съвместно за разработването на цялостна многогодишна политика за защита на основните права на ЛГБТИ лица, т.е. пътна карта, стратегия или план за действие, в които фигурират темите и целите, изложени по-долу;
- A. Хоризонтални действия за прилагане на пътната карта*

---

¹ Тези на Австрия, Белгия, Дания, Италия, Люксембург, Малта, Нидерландия, Финландия, Франция, Хърватия и Швеция.

² Белгия, Германия, Испания, Италия, Малта, Нидерландия, Обединено кралство, Португалия, Франция и Хърватия.

- i) Комисията следва да полага усилия за гарантиране на съществуващите права в рамките на цялата си дейност и във всички области, в които има правомощия, като интегрира въпросите, свързани с основните права на ЛГБТИ лица, във всички съответни дейности — например когато изготвя бъдещите политики и предложения или следи за прилагането на правото на ЕС;
- ii) Комисията следва да улеснява, координира и проследява обмена на добри практики между държавите членки чрез т.нар. отворен метод на координация;
- iii) съответните агенции на Европейския съюз, включително Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA), Европейският институт за равенство между половете (EIGE), Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound), Европейският полицейски колеж (CEPOL), Европейското звено за съдебно сътрудничество (Евроюст), Европейската съдебна мрежа (ЕСМ) и Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO), следва да интегрират в своята работа въпросите, свързани със сексуалната ориентация и половата идентичност, и да продължат да предоставят на Комисията и държавите членки подкрепени с доказателства съвети относно основните права на ЛГБТИ лица;
- iv) Комисията и държавите членки следва да бъдат насърчавани редовно да събират подходящи и сравними данни относно положението на ЛГБТИ лица в ЕС, съвместно със съответните агенции и Евростат, като същевременно спазват изцяло правилата на ЕС за защита на данните;
- v) съвместно със съответните агенции Комисията и държавите членки следва да насърчават обучението и изграждането на капацитет в националните органи по въпросите на равенството, националните институции по правата на човека и други организации, чиято задача е да насърчават и защитават основните права на ЛГБТИ лица;
- vi) съвместно със съответните агенции Комисията и държавите членки следва да се стремят да информират гражданите за правата на ЛГБТИ лица;

Б. Общи разпоредби в областта на недискриминацията

- i) държавите членки следва да консолидират съществуващата правна рамка на ЕС, като работят за приемането на предложената директива за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, включително чрез изясняване на обхвата и разходите, свързани с нейните разпоредби;
- ii) Комисията, държавите членки и съответните агенции следва да обърнат особено внимание на факта, че лесбийките са подлагани на множествена дискриминация и на насилие (както въз основа на своя пол, така и на своята сексуална ориентация), и съответно да разработят и приложат политики за недискриминация;

В. Недискриминация в сферата на заетостта

- i) Комисията следва да постави специален акцент върху сексуалната ориентация

при проследяване на прилагането на Директива 2000/78/ЕО за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите¹ и върху половата идентичност при проследяване на прилагането на Директива 2006/54/ЕО за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите²;

- ii) съвместно със съответните агенции Комисията следва да изготви насоки, в които се уточнява, че транссексуалните и интерсексуалните лица са включени в термина „пол“ в Директива 2006/54/ЕО за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите;
- iii) органите по въпросите на равенството следва да бъдат насърчавани да информират ЛГБТИ лица, както и синдикатите и организациите на работодателите, за правата на тези лица;

Г. Недискриминация в сферата на образованието

- i) Комисията следва да насърчава равенството и недискриминацията въз основа на сексуалната ориентация и половата идентичност в младежките и образователните си програми;
- ii) Комисията следва да улеснява обмена на добри практики между държавите членки в рамките на официалното образование, включително учебни материали, политики за борба с тормоза и дискриминацията, чрез незадължителния отворен метод на координация;
- iii) Комисията следва да улеснява споделянето между държавите членки на добри практики във всички сектори, свързани с образованието и младежта в държавите членки, включително услугите за подобряване на благосъстоянието на младежите и социалната дейност, чрез незадължителния отворен метод на координация;

Д. Недискриминация в сферата на здравеопазването

- i) Комисията следва да включи здравните проблеми на ЛГБТИ лица в рамките на съответните по-мощни стратегически здравни политики, включително достъпа до здравни грижи, равнопоставеността в областта на здравеопазването и глобалната позиция на ЕС по въпроси, свързани със здравето;
- ii) Комисията следва да продължи съвместната си работа със Световната здравна организация, за да могат разстройствата на половата идентичност да бъдат премахнати от списъка на психическите и поведенческите разстройства и за да се гарантира, че при преговорите по единадесетото преразглеждане на Международната класификация на болестите (МКБ-11) те ще бъдат прекласифицирани като непатологични;
- iii) Комисията следва да подкрепя държавите членки в обучението на здравни

---

¹ ОВ L 303, 2.12.2000 г., стр. 16.

² ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 23.

специалисти;

- iv) Комисията и държавите членки следва да проведат изследвания по здравни въпроси, специфични за ЛГБТИ лица;
- v) държавите членки следва да включат ЛГБТИ лица в националните здравни планове и политики, като гарантират, че обучението, здравните политики и здравните проучвания вземат предвид специфичните за ЛГБТИ лица здравни въпроси;
- vi) държавите членки следва да включат или да преразгледат правните процедури за признаване на пола, така че те изцяло да зачитат правото на транссексуалните лица на достойнство и физическа неприкосновеност;

Е. Недискриминация при достъпа до стоки и услуги

- i) Комисията следва да постави по-силен акцент върху достъпа до стоки и услуги на транссексуалните лица при проследяването на прилагането на Директива 2004/113/ЕО относно прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените по отношение на достъпа до стоки и услуги и предоставянето на стоки и услуги¹;

Ж. Специфични действия по отношение на транссексуалните и интерсексуалните лица

- i) Комисията следва да гарантира, че половата идентичност е включена сред забранените основания за дискриминация във всички бъдещи законодателни актове по въпросите на равенството, включително във всички преработки на актове;
- ii) Комисията следва да интегрира специфичните въпроси, засягащи транссексуалните и интерсексуалните лица, в съответните политики на ЕС като отражение на подхода, приет по отношение на Стратегията за равенство между половете;
- iii) държавите членки следва да гарантират, че органите по въпросите на равенството са осведомени и обучени относно правата на транссексуалните и интерсексуалните лица и специфичните въпроси, които ги засягат;
- iv) Комисията, държавите членки и съответните агенции следва да предприемат мерки във връзка с настоящата липса на познания, изследвания и съответно законодателство относно човешките права на интерсексуалните лица;

З. Гражданство, семейства и свободно движение

- i) Комисията следва да изготви насоки, за да гарантира, че Директива 2004/38/ЕО относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки² и Директива 2003/86/ЕО относно правото на събиране на

---

¹ ОВ L 373, 21.12.2004 г., стр. 37.

² ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77.

семейството¹ се прилагат по начин, който гарантира спазването на всички законно признати форми на семейство съгласно националното законодателство на всяка държава членка;

- ii) Комисията следва да представи предложения за взаимно признаване на последиците от всички документи за гражданско състояние в рамките на ЕС, с цел да се намалят дискриминационните правни и административни пречки пред гражданите и техните семейства, които упражняват правото си на свободно движение;
- iii) Комисията и държавите членки следва да проучат дали ограниченията за промяна на гражданското състояние и документите за самоличност на транссексуалните лица вредят на способността им да се възползват от правото си на свободно движение;
- iv) държавите членки, които са приели законодателство относно съжителството, регистрираните партньорства или брака при еднополови двойки, следва да признаят сходните разпоредби, приети от други държави членки;

И. Свобода на събранията и на изразяване на мнение

- i) държавите членки следва да гарантират, че е обезпечено правото на свобода на изразяване и на събрания, особено по отношение на т.нар. „шестивия на гордостта“ (pride marches) и други подобни събития, като гарантират, че тези събития се провеждат законно и че е осигурена ефективна защита на участниците;
- ii) държавите членки следва да се въздържат от приемане на нови закони и да преразгледат съществуващите закони, които ограничават свободата на изразяване по отношение на сексуалната ориентация и половата идентичност;
- iii) Комисията и Съветът на Европейския съюз следва да вземат предвид факта, че държавите членки, които приемат закони за ограничаване на свободата на изразяване по отношение на сексуалната ориентация и половата идентичност, нарушават ценностите, въз основа на които е изграден Европейският съюз, и да предприемат съответните действия;

Й. Продиктувани от омраза изказвания и престъпления

- i) Комисията следва да наблюдава държавите членки и да им предоставя съдействие по специфични въпроси, свързани със сексуалната ориентация, половата идентичност и изразяването на половата принадлежност, при прилагането на Директива 2012/29/ЕС за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления², по-специално когато престъплението е продиктувано от предразсъдъци или дискриминационно основание, които могат да бъдат свързани с личните характеристики на жертвите;
- ii) Комисията следва да предложи преработване на Рамковото решение на

---

¹ ОВ L 251, 3.10.2003 г., стр. 12.

² ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 57.

Съвета относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право, за да включи други форми на престъпления, продиктувани от предразсъдъци, и на подбуждане към омраза, включително въз основа на сексуалната ориентация и половата идентичност;

- iii) съвместно със съответните агенции Комисията следва да улесни обмена между държавите членки на добри практики, свързани с обучението и образованието на полицейските сили, следствените служби, съдиите и службите за подкрепа на жертвите;
- iv) Агенцията за основните права следва да оказва съдействие на държавите членки, с цел те да подобрят събирането на съпоставими данни за хомофобски и трансфобски престъпления от омраза,
- v) държавите членки следва да регистрират и да разследват престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица и да приемат наказателно законодателство, което забранява подбуждане към омраза въз основа на сексуалната ориентация и половата идентичност;

К. Убежище

- i) съвместно с Европейската служба за подкрепа в областта на убежището и съответните агенции и в рамките на обхвата на действащото законодателство и съдебната практика на ЕС Комисията следва да включи специфични въпроси, свързани със сексуалната ориентация и половата идентичност, в прилагането и мониторинга на законодателството в областта на убежището, включително Директива 2013/32/ЕС относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила¹ и Директива 2011/95/ЕС относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила²;
- ii) съвместно със съответните агенции Комисията и държавите членки следва да гарантират, че специалистите в областта на убежището, включително интервюиращите лица и устните преводачи, получават подходящо обучение, включително обучение, което вече се предлага, за да могат да разглеждат въпроси, свързани конкретно с ЛГБТИ лица;
- iii) съвместно с Европейската служба за подкрепа в областта на убежището и в сътрудничество с Европейската служба за външна дейност Комисията и държавите членки следва да гарантират, че законовото и социалното положение на ЛГБТИ лица в държавите на произход е системно документирано и че тази информация е достъпна за лицата, които вземат решения в областта на убежището, като част от информацията относно държавата на произход;

Л. Разширяване на ЕС и външна дейност

- i) Комисията следва да продължи да извършва мониторинг по въпросите, свързани със сексуалната ориентация и половата идентичност в

---

¹ ОВ L 180, 29.6.2013 г., стр. 60.

² ОВ L 337, 20.12.2011 г., стр. 9.

присъединяващите се страни;

- ii) Комисията, Европейската служба за външна дейност, специалният представител на ЕС за правата на човека и държавите членки следва системно да се позовават на Насоките на Съвета за насърчаване и защита на упражняването на всички права на човека от ЛГБТИ лица и да се придържат към единна позиция в случаите на нарушаване на тези права;
  - iii) Комисията и Европейската служба за външна дейност следва да предоставят информацията, получена от делегациите на ЕС, относно положението на ЛГБТИ лица в трети държави, на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището и на държавите членки;
5. Подчертава, че тази цялостна политика трябва да съблюдава правомощията на Европейския съюз, на неговите агенции и на държавите членки;
6. Припомня, че свободата на изразяване и демонстриране на убеждения и мнения в съответствие с принципа на идейния плурализъм следва да се спазва, при условие че не подбужда към омраза, насилие или дискриминация;

o

o o

7. Възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията, на Европейската служба за външна дейност, на правителствата и парламентите на държавите членки, на всички посочени по-горе агенции и на Съвета на Европа.